

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 103/99

בפני: כב' השופט י. עדיאל

בעניין:

מדינת ישראל

הנאשמה

ע"י ב"כ היועץ המשפטי לממשלה עו"ד מזור מצקביץ' מרשות ההגבלים העסקיים

נגד

1. יוסף שרון

2. יונגר אברהם

3. פריזמה אלי

הנאשמים

על-ידי ב"כ עו"ד קולס

גזר – דין

1. הנאשמים 1-3 (להלן: "הנאשמים") הורשעו על-פי הודייתם בשתי עבירות של עשיית

הסדר כובל בניגוד לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988 (להלן: "החוק").

ההסדר הכובל הראשון (אישום מס' 1) עניינו בהסדר לפיו המליץ הנאשם מס' 1 – ארגון מורי נהיגה קריות (להלן: "הארגון") באמצעות הנאשמים, אשר שמשו כחברי הוועד של הארגון, לגבות מחיר אחדי לשיעורי נהיגה ולהצמיד את המחיר למחיר אגרת הרישוי. כן החליט הארגון, לאסור על חברי הארגון לפרסם באמצעי התקשורת השונים, כי הם גובים מחיר נמוך מהמחיר המומלץ, או כי הם מעניקים הנחות כלשהן. ההחלטה הופצה בין חברי הארגון והארגון אף החתים את חבריו על כתבי ההתחייבות לשמירת המחיר המומלץ.

הנאשמים עקבו אחרי יישום החלטותיהם האמורות על-ידי חברי הארגון וזימנו לבירור מורים שגבו מחיר נמוך מהמחיר המומלץ, ואשר פרסמו שהם גובים מחיר נמוך או מעניקים הנחות.

ההסדר הכובל השני (אישום מס' 2) עניינו בסגירה מתואמת של ענף הוראת הנהיגה באזור פתח-תקווה והסביבה בפני כניסת מורי נהיגה נוספים וכלי רכב נוספים. הסדר זה נעשה על-ידי הוראה שנתן הארגון באמצעות הנאשמים למנהלי בתי ספר לנהיגה, החברים בארגון, לא לצרף מורי נהיגה נוספים לבתי הספר לנהיגה החברים בארגון ולא להוסיף לבתי ספר אלה כלי רכב נוספים ללימוד נהיגה גם כאן החתים הארגון את חבריו על כתבי התחייבות שלא להכניס מורים חדשים לבתי הספר, וחברי הארגון אף הפקידו שיק כערבות להתחייבותם האמורה. הנאשמים, כחברי ועד הארגון, פיקחו אחר יישום החלטתם בדבר סגירת הענף, וזימנו לבירור מורים אשר הפרו את החלטת הארגון.

2. ב"כ המאשימה ביקש להטיל על הנאשמים עונש מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות, לתקופה של חמישה חודשים, קנס בסך 50,000 ₪, מאסר על-תנאי והתחייבות ששיעורה ייקבע על-ידי בתי המשפט.

3. ב"כ המאשימה טען, וטענתו מקובלת עלי, שבהסדרים כובלים אלה מקופלים מאפייניהם רבים המצביעים על חומרת הפגיעה של ההסדרים בציבור: מדובר, כלשון ב"כ המאשימה, בהסדרים הנוגעים לגרעין הקשה של דיני ההגבלים העסקיים בהתייחסם לתאום ולהכתבת מחיר והגבלת כמות הנכסים בשוק, שהם הסדרים לפי סעיף 2(ב) לחוק, המוחזקים על ידי המחוקק, בחזקה שאינה ניתנת לסתירה, כהסדרים הפוגעים בתחרות; לתקופת ההסדרים התמשכה על פני תקופה ארוכה של שש שנים; ההסדרים פגעו בציבור, בכך שהם הביאו להעלאת מחיר שיעורי הנהיגה, וכן פגעו במורי נהיגה אחרים מהם נמנע לעסוק במקצוע זה, תוך פגיעה בחופש העיסוק שלהם; חומרה נוספת שבה היו כרוכים הסדרים אלה נובעת מאמצי האכיפה שהנהיגו הנאשמים לשם אכיפתם של ההסדרים ויישומם בפועל, כאשר אלה התבטאו בפעולות שכנוע והגיעו אף לכדי הוצאת מורה שלא נשמע להוראות מהארגון ופרסום הדבר בעיתון.

4. לעניין הקנס המתבקש, ערך ב"כ המאשימה תחשיבים על-פיהם הוא הגיע למסקנה שלפי חומר הראיות שהוצג במסגרת הטיעונים לעונש, עמדה גביית היתר שביצע כל מורה על סכום של 10 ₪ לשיעור. על יסוד נתון זה, בהתחשב בהנחות שונות לגבי מספר השיעורים שניתן על ידי כל מורה משך השנים ובניכויי שולי ביטחון, הגיעה גביית היתר לגבי כל מורה, לטענת ב"כ המאשימה, לכדי סכום של 65,000 ₪. סכום זה משקף, לפי הטענה, את הרנטה המונופוליסטית של כל אחד מחברי הקרטל.

לעניין חישוב זה אציין, שלא שוכנעתי בתקיפותן של ההנחות שביסוד החישוב, במיוחד לגבי זו המניחה, לדעתי, ללא בסיס מספיק, שגביית היתר של הנאשמים (וכל המורים האחרים החברים בארגון), עמדה על סכום של 10 ₪ לשיעור.

5. מהעבר האחר, מצביע ב"כ הנאשמים על שיקולים לקולא ובהם: הודיית הנאשמים באישומים; עברם הנקי של הנאשמים שהם אזרחים, בעלי משפחות, המקיימים אורח חיים נורמטיבי, עובדים קשה לפרנסתם, משרתים או שרתו בצבא ואף תורמים מזמנם הפנוי לפעילויות ציבוריות. מעבר לאלה הצביע ב"כ הנאשמים על נסיבותיהם האישיות של כל אחד מהנאשמים, כאשר הנאשמים 1 ו-3 סובלים מבעיות בריאות ומצבם הכלכלי קשה.

6. ב"כ הנאשמים אף טען שהעבירות בוצעו בעיקרן בשנים '90 עד '91, שבהן טרם נאכפו דיני ההגבלים העסקיים בהיקף ובחומרה בה הם נאכפים כיום ורמת הענישה הייתה נמוכה בהרבה. נימוק אחרון זה איננו מקובל עלי, שכן כתב האישום שבו הודו הנאשמים התייחס לתקופה 1990 - 1996 וגם המסמכים אשר הוגשו על ידי ב"כ המאשימה מתייחסים בחלקם לתקופות מאוחרות יותר. גם נושא ההבטחה השלטונית שניתנה

לנאשמים, לטענתם, שנויה במחלוקת בין הצדדים, הן לגבי עצם מתן ההבטחה והן לגבי עמידת הנאשמים בתנאי אותה הבטחה, אם ניתנה.

7. כן אינני מקבל את בקשת ב"כ הנאשמים, לעשות שימוש בסמכות המוקנית לבית המשפט ולבטל את ההרשעה מכוח סעיף 192א' לחוק סדר הדין הפלילי, בקשה, שלאור הודיית הנאשמים, אין בה ממש. גם חששו של הנאשם 2 (אבי יונגר) שהרשעה תמנע ממנו להמשיך בשירותו המשמר האזרחי אין בה כדי להצדיק ביטול ההרשעה. אינני מקבל גם את ההיקש שמבקש ב"כ הנאשמים ללמוד לעניינם של הנאשמים מפסק דינו של בית המשפט העליון בעניין צור (ע"פ 2754/97 צור ואח' נ' מדינת ישראל (טרם פורסם)).

8. לחלופין, מבקש ב"כ הנאשמים שלא להטיל על הנאשמים עונש מאסר, גם לא בעבודות שירות, ולהספק בעונש כספי נמוך וכן בעונש במאסר על-תנאי. הנאשמים נשאו גם הם את דברם והדגישו בעיקר את העובדה שביצוע את העבירות בלא שהיו מודעים לכך שהם עוברים על החוק.

9. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים ואת כלל הנסיבות, אני גוזר על כל אחד מהנאשמים את העונשים הבאים:

א. שלושה חודשי מאסר אשר ירוצו, בכפוף להמלצת הממונה על עבודות השירות בעבודות שירות;

ב. מאסר של 12 חודשים, שבו לא ישא איש מהנאשמים אלא אם יבצע במשך שלוש שנים מהיום עבירה לפי חוק ההגבלים העסקיים ויורשע בעבירה זו בתקופת התנאי או לאחריה.

ג. קנס בסכום של 30,000 ₪ או שישה חודשי מאסר תמורתו. מועדי תשלום הקנס ייקבעו לאחר קבלת חוות הדעת של הממונה על עבודות השירות.

10. אני מחייב את כל אחד מהנאשמים, בנוסף, לתת התחייבות בסכום של 50,000 ₪ שלא לעבור עבירה על חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988, במהלך תקופה של שלוש שנים מהיום.

11. הודע לנאשמים על זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן היום ב' בכסלו תשס"א (29 בנובמבר 2000), במעמד ב"כ המאשימה, הנאשמים וב"כ.